

Katol. Jednota.

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

URADNIKI:

Predsednik: FRAN MEDOŠ, 2483 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Podpredsednik: IVAN GERM. P. O. Box 67, Braddock, Pa.
Glavni tajnik: JURIJ L. BROŽIČ, P. O. Box 424, Ely, Minn.
Pomožni tajnik: MAKS KERŽIŠNIK, L. Box 383, Rock Springs, Wyo.
Blagajnik: IVAN GOVŽE, P. O. Box 105, Ely, Minn.

NADZORNIKI:

KLOJIZI VIRANT, predsednik nadzornega odbora, 1700 E. 29th St., Lorain, Ohio.

IVAN PRIMOŽIČ, II. nadzornik, P. O. Box 641, Eveleth, Minn.

MIHAIL KLOBUČAR, III. nadzornik, 115 — 7th St., Calumet, Michigan.

POROTNI ODBOR:

IVAN KERŽIŠNIK, predsednik porotnega odbora, P. O. Box 138, Barberton, Pa.
IVAN MERHAR, drugi porotnik, Box 85, Ely, Minn.
STEFAN PAVLIČIČ, tretji porotnik, Box 8 Pineville, Minn.

Vrhovni zdravnik: Dr. MARTIN J. IVEC, 711 North Chicago Street, Joliet, Ill.

Glasilo "Glas Naroda".

—oo—

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA J. S. K. JEDNOTE.

Ely, Minn., 28. septembra.

Vsem cenjenim delegatom zadnjega zborovanja, kateri so me že poslali za slike, naznjam, da sem prejel vzorce od fotografa g. Frank Skoka iz St. Louis, Mo., katero so pravčedno narejene. Poslal sem nuslove vseh, kateri so naročili slike in gosp. Skok mi je obljubil, da bode vse slike razpoložljivi, kakor hitro bude mogoče. Nekaj je delegatov, kateri še niso naročili slik in iste lahko še dobe, ako se nemudoma obrnejo na g. Frank Skok, Photographer, 400 Dorcas St., St. Louis, Mo.

Prejel sem že sedaj več pisem za pojasnilo o našem novem sistemu. Vsem tem povem: dusi bi tako rad vstregel in odgovoril vsakemu posebej, toda pri najboljši volji mi ni mogoče. Ves nov sistem budem pojasnil potom okrožno in glasila. Jednote, predno stopi v veljavlo. Do nevega leta pa poslujemo še po starem, kakor do sedaj. Nobeden član pa nima niti najmanjšega vzroka biti vznemirjen zaradi novega sistema, kajti ta se je pokazal pri vseh Jednotah, katera ga imajo, veliko boljši kakor pa oni, ki smo ga imeli do sedaj, to daje že še številki dokazati ob svojem času. Torej ne bodimo tako pesimistični, ampak delujmo krepko za našo vrlo organizacijo.

Z bratskim pozdravom

Geo. L. Brožič, tajnik.

Drobnosti.

KRANJSKE NOVICE.

Kmetijske razstave v Kandiji. Dne 18. in 19. sta bili v Kandiji pri Novem mestu dve razstavi s prenovljeno.

Prva je bila perutniška razstava na županovem dvorišču. Razstavljenih je bilo v primeri z obveznostjo okoliša premalo kurnikov, posebno gosi in race, še bolj po purani so bili prepričeni zastopani.

Vendar pa je bila razstavljena perutna še precej lepa, posebno ona družba Krapš in Ditrich, prvega zavoda za pitanje in reje perutnine na Krnjskem.

Izpod Storica. Goriče in Trstenik sta vložila prošnjo, da se preloži na cesti v Kranj tenetiški klanci in klanci na Mlaki. Nedavno je postal deželni odbor inženirja, da si ogleda pot. Izrekel se je, da kaže izpeljati novo cesto do Primoža v Tenetiški naravnosti čez travnike ob steni, ki vodi na bližnjico na Mlako. Ta načrt bi bil najbrž prav pameten, cesta bi imela le majhen strmem in poleg tega bi bila krajska kakor dosedanja. Da bi se le stvar tudi v bližnji prihodnosti izvršila!

Odklicana slovenska obrtnika. Na mednarodni obrtniški razstavi v Parizu sta bila odklicana Frane Simon, klujevničar in načelnik obrtnega zadruge na Vrhniku, ter Lenard Cain, pekovski mojster na Vrhniku, z veliko diplomom in vsaki zlasto srebrino prve vrste "Grand Prix". Naše čestitke obema slovenskima obrtnikom.

Cestno svetilko je ukradlo v Ribnici opesar Ivan Colantti, ter jo prodal svojemu taborišču za 1 K, vredna pa je bila 2 K. Potatini pa se je odpeljal v Ljubljano. Ker je prizadet na jahen kolodvoru Colantti pri prihodu vlaka še pricakoval in ga pri izstopu takoj sprejel in aretiliral. Oddali so ga pristojnemu sodišču.

Občinski odbor na Muljavi je v svoji seji soglasno imenoval častnim članom g. okrajnega glavarja Viktorja Parma, upoštevajoč zalage, ki si jih je stekel za novo šolo. Znano je, da je občina Muljava 25 let bojevala za šolo. Po posredovanju gosp. jo je Kmetec vstrelil s pištolem v bliž-

nji pšenici, kjer so našli lužo krvi in jo potem zavlekli na leženjski trt. Obračuni, ki bo trajala tri dni, predseduje višji sodni svetnik dr. Fr. Voušek, državno pravništvo zastopa dr. Duhatius, zagovornik je dr. E. Mravšek. Povabljenih je zelo veliko število prič.

Začal se je, da je kralel. Pri posetniku Tajmarju v konjiški obračuni je te dni nekdo začgal. Domačini so ogenj še pravčedno opazili, ter ga pogasili. Začal je neki Janez Gošnik, ki je ukral Tajmarju 200 K. medtem, ko so dragi gasili. Gošnik imašči še pod ključem.

Cerkovnik in župnikova kuharica. V Selah pri Slovenjgradcu je bil za cerkovnika možak, pred katerim so bile cerkevne pušice v vedni nevarnosti. Ko je mož začutil, da postaja stvar sumljiva in nevarna, je naznani župniku, da hodi nekdo kras v cerkev. Stvar se je ovadila skrivnostno v Slovenjgradcu, ki je pričela natančno preiskavo in je prišla tatiču tudi na sled. Bil je cerkovnik sam, ki je kralel cerkevni denar. Pri tem mu je prav pridno pomagala župnikova kuharica. Ukradla sta tudi župniku več posode in raznega živeža. Cerkovnika in kuharico so zaprli.

Proti draginji mesi in živil so pridili pretekelo nedeljo socijalisti v Gradcu na Francovem trgu shod pod milim nebom, katerega se je udeležilo nad deset tisoč ljudi. Zahtevalo se je takojšnje dovoljenje za uvoz argentinskega mesa, živine iz Srbije in znižanje colin na mesu in žito. Po shodu se je vršil sprevod po mestu na Glavni trg, kjer je poslanec Pongratz se zahteval ponovil.

Tatvina. Previzik Simon Škojanje iz Nežbi se je v gostilni napil in na to obležal v nekem jarku pri Pristavi. Pri tem mu je nekdo ukral iz žepa 120 K.

Od Sv. Antona na Pohorju. Dne 17. sept. smo nesli k zadnjemu poščinku gospa Barbaro Mravljak p. d. Vidmanovo. Stara je bila 87 let. Njen sonč prož živi in je star 86 let. Bila sta poročena 62 let ter sta obhajala zlato in dijamantno poroko. Gospa Barbara Mravljak je bila pri nas druga najstarejša oseba. Najstarejši je stari Kolman, ki šteje sedaj 92 let.

PRIMORSKE NOVICE.

Aretacija radi lahonskih demonstracij dne 4. pr. m. v Trstu. Doslej je aretiranih 31 oseb radi demonstracij in napadov. Pri aretiranih so se izvršile hišne preiskave. Izid hišnih preiskav je bil neprizakov. Našlo se je popolne garibaldinske uniforme, razne dokrete, s katerimi je bil ta ali oni imenovan za kako vojno žarzo z naslovi brigadir, poročnik, stotnik itd. Kdo pa je imenovan te poveljnike morebitnih prostovoljev? Našlo se je tudi mnogo pesmi, vsebujočih vsebojčih razjaljenja Velikanstva — in še drugega kako kompromitujotega materiala.

Opštija v mažarskih rokah? Nedavno so poročali listi, da je južna železnica vse svoje hotelske naprave v Opštiji prodala neki "avstro-ogrski delniški družbi". Ta družba pa ni prav niti avstro-ogrski, marveč samo mažarska, in sicer je to "Ogrska bančna in trgovska delniška družba" v Budimpešti, čije ravnatelj je nek Eleky, ki ni toliko znan kot bančni strokovnjak kolikor kot najhujši mažarski šovinist. Saj je splošno znano, kako se Mažari na vseh straneh rinejo k morju in skušajo oteti Hrvatov njen starodavno Primorje. Tudi po Dalmaciji stegajo svoje poželjne roke. Zato ni dvoma, s kakšnimi nameni je navedena peštanska družba kupila opštinsko posetovju žužemberške železnice. Izrabila bo to gotovo skrajno v mažarsko-nacionalne imperialistične svrhe in s tem pregnala iz Opštije in njenega obližja še tiste oddišne gostre, ki so še ostali zvesti ter tako ponizala sijajno svetovno kopališče opštinsko v navadno židovsko-mažarsko gnezdo zadnje vrste. Kdor se je malo ozrl po naših avstrijskih kopališčih in letoviščih, zlasti pa v Opštiji, ali pa v velika mestna srednja, n. pr. na Dunaju, ta prav dobro ve, kako se ostalo občinstvo boji in izgiba mažarski židovskej gostov. Kjer koli se v večjem številu počakeva naduta, obskurna družba, pa vse bolj strani; v lokalni, kamor zahaja Mažari, se drug človek ne počake več. Ti "izletniki" in "letoviščari" so navadno pomažarjeni Židje, njih nastop je bašček in kričav, zunanjost je kakor "kimečke neveste," a pri plačilu umazane prve vrste. Navadno najamejo le sobo, za hrano pa si skrbe same — dober je tudi suh krompir, same da se morejo dalje špiriti po letoviščih. Zato se jih boje tudi hotelirji in lastniki penzionov. Dan istina je, da tja, kamor zahaja ta družba, ne pride niti več mažarski aristokrat in sploh boljši Mažar. In tudi ljudje so torej sedaj dobili v roke prekrasno avstrijsko riviero! Upajmo, da stvar še ni perfektna in avstrijska vlada ne potrdi pogodbne z mažarsko družbo, kakor je to že enkrat storila.

STAJERSKE NOVICE.

Morilec Kmetec zopet pred sodiščem. Dne 22. septembra se je pred mariborsko poročo zopet pričela obravnava proti 21-letnemu Antonu Kmetecu, ki je bil že v zadnjem potrem zasedanju obojen na smrt na visičah. Ker je njegov zagovornik vložil nenečnost pritožbo in prošnjo za zopetno novo razpravo, je najvišje sodišče tej zahtevo ugodilo. Govori se, da je prva odsoba za to razsvetljena, ker je baje en porotnik tekom obravnava in ob govoru zagovornika spal. Kmetec je obolen, da je 25. junija 1909. na večer ustrelil svojo ljubimko Marijo Frančič in jo na to zavleklo na progo železnic blizu Pragerskega. Ogrski tovorni vlak je odrezal Mariji Frančič levo roko in nogo. Ljudje so sodili, da se je Frančič sama vlegla na progo in samomorilna namena, a izkazalo se je, da

Sibenski vojne pristanike? "Danzers Armee-Zeitung" pričebuje v članku, v katerem vzprito silnega oboroževanja v Italiji zahteva, naj se v Dalmaciji zgradi več vojnih pristanikov. Pred vsem zahteva, naj se v Dalmaciji nemudoma prične graditi vojne pristanike v Sibenu, kjer je luč tako prostorna, da bodo lahko v njej usidrane največje vojne ladje.

Slovensko žlostvo v Trstu. Naval otrok na slovenske šole v Trstu je tak, da je v vsak razred vpisanih po-vprečno po 60 otrok.

Dvoboj med zakonskima.

Lake Charles, La., 4. okt. — Vsejraj je umrl dr. Temple Smith, katerga je njegova žena v dvoboji ustreila. Dne 26. sept. sta se bila sprašila, na kar je mož vzel puško, ženi pa dal revolver v roke, da sta se streljala. Žena je zadeha moža smrtnonevorno. Žena se nahaja v zaporu.

Nesreča v panamskem kanalu.

Panama, 5. okt. — Pristaniški polveljnik v Marachino je naznani, da so vsi potniki in mornarji potopljenega parnika "Chiriqui" rešili v Marachino razun enega. Potniki čakajo v Marachino na parnik, ki jih prepelje v Panamo.

Senator La Follette operiran.

Rochester, Minn., 5. okt. — Senator La Follette je bil danes operiran. Odstranili so mu osem karmnov. Operacija se je posrečila in bolnik se počuti primerno dobro. Nevarnost za življenje pa bode še obstala nekaj dni, ker vedno lahko nastanejo komplikacije.

Koliko stane radium.

London, 5. okt. — Po izreku slavnega kemika Ramsay velja ena uneča radija \$2,000,000. Meseca januarja je veljala ena uneča še \$3,000,000 in pred januarjem je veljala \$2,300,000, torje je cena padla od januarja do sedaj za en milijon.

Gaynor proti Mitchelu.

Župan Gaynor se je včeraj izjavil, da ne bude odstranil političkega komisarja Bakerja predsedniku mestnega sveta Mitehelnu na ljubo. Župan stoji na strani političkega komisarja in ga zagovarja. Mitehelnovi prijatelji pripovedujejo, da se je rabila zvijača, da bi se Mitehelna diskreditoval.

Eksplozija v Navi Yard.

Washington, 4. okt. — Pri sestavi razstrelil soške nekatera razstrelila vnela in se razpletela. Dva delavec, John Cadematury in James Griffith, sta bila usmrtena, delavec Christian Schide pa je bil težko poškodovan. Vzrok eksplozije ni znan in poveljnik Frank E. Beatty je odredil preiskavo, da se dožene vzrok eksplozije.

Registrovanje volivcev.

Registrovanje volivcev za volitev dne 8. novembra se vrši dne 10., 11., 15. in 17. oktobra. Kdor hoče na dan 8. novembra voliti, se mora dati registrirati.

KRETANJE PARNIKOV.

NOCYRDM
odpluje 11. oktobra v Rotterdam.

KAI SER WILHELM DER GROSSE
odpluje 11. oktobra v Bremen.

ALICE
odpluje 12. oktobra v Trst in Reko.

MAJESTIC
odpluje 12. oktobra v Southampton.

BLAUEHER
odpluje 12. oktobra v Hamburg.

LA SAVOIE
odpluje 13. oktobra v Havre.

NAZNANILO.

Tem potom prosimo vsa bratska društva S. D. P. Z. v Conemaugh, Pa. in pa društva sv. Barbare v Forest City, Pa., da nam pošljemo vse nepodane srečke ali pa kupone zlate ali pa srebrne ure in to v najkrajšem času. Dobitek teh srečk pripade za spominke našim umrlim rojakom, kateri so bili pri katastrofi dne 31. jan. 1910. v Primero, Colo., ponesrečeni. Mi želimo žrebjanje v kramku predviditi, ker smo bili že opetovan od rojakov na to opozorjeni. Spominke in že naročena točka denarja nam pa še vedno primanjkuje.

Cenjeni društvi naj pošljete kupone ali pa nepodane srečke na tu označenih naslov.

Mihaj Krivec, Box 324,

(6-15 jdt)

VABILO NA VESELICO

katero priredi društvo "Orel" št. 40 S. D. P. Zvezde v Collingsburg, Pa., dne 15. oktobra 1910. — Začetek ob 6. uri popoldan. Vstopnina za moške \$1.00. Dame proste. Ječmenovec se bo točil prost. Skrbljeno je tudi za dober prigrizek ter izvrstno muziko, da se bo lahko tudi malo zusukalo.

Na udeležbo se tudi ujedno vabita tukajšnja društva "Slovenska Zastava" št. 64 in pevsko društvo

Vstavljena dne 16. avgusta 1908.

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penns.
s sedežem v Conemaugh, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, R. F. D. No 1, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: GEORGE KOS, 524 Broad St., Johnstown, Pa.
Glavni tajnik: IVAN PAJK, L. Box 328, Conemaugh, Pa.
Pomožni tajnik: ANDY VIDRICH, P. O. Box 523, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: FRANK ŠEGA, L. Box 238, Conemaugh, Pa.
Pomožni blagajnik: IVAN BREZOVEC, P. O. Box 6, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

JACOB KOCJAN, pred. nadz. odbora, Box 508, Conemaugh, Pa.
FRANK PERKO, nadzornik, L. Box 101, Conemaugh, Pa.
ANTON STRAŽIŠAR, nadzornik, Box 511, Conemaugh, Pa.

POROTNIKI:

ALOJZIJ BAVDEK, predsednik porot. odbora, Box 1, Dunle, Pa.
MIHAEL KRIVEC, porotnik, Box 324, Primero, Colo.
IVAN GLAVIČ, porotnik, P. O. Box 323, Conemaugh, Pa.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

S. A. E. BRALLIER, Greeve St., Conemaugh, Pa.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki so ujedno pročeni pošiljati denar naravnost na blagajnika in nikomur drugem, vse druge dopise pa na glavnega tajnika.

V sladčaku da opazijo društveni tajniki pri mesečnih poročilih, ali sploh kjerisibodi v poročilih glavnega tajnika kakje pomanjklivosti, naj se to nemudoma naznani na urad glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Društveno glasilo je "GLAS NARODA."

VELIKI PUNT.

Kmečka sreča iz 18. stoletja. — Spisal Alojzij Renec.

(Dalej.)

"S Polabinja, milostljivi gospod, imela šest let, in par dni prej sem sedaj sem vaš ponizni hlapac!" je dejala, da so jo odnesli črni može iz hiše... In res se so sanje izpolnile.

odgovoril Klepec in mečki klobuk v rokah.

"Kako pa, da te je valpet sprejel v službo? Ali nimam doma in zemlje?"

Nato so prišli oče Grozd v sobo, ki so bili pogledali, ali so hlapci prav opravili živlo, šli pregledat po shrambah in čumnah, da bi kje kaj naločili na tla, še par korakov je bilo do izhoda na cesto, tedaj pa ga je zadel na glavo močan udarec s sabljo in padel je ves s krvjo oblit na tla.

Vojaki so skočili nad njega in mu zvezali roke in noge.

Prizgali so par bakelj in star Hrvat, ki je bil ranocelnik, je pregledal Gradnikovo rano.

"Ne ho hudega!" je dejal, ga dal položiti na klop in mu obvezal glavo.

Nato je pregledal druge tri Hrvate, ki so ležali na tleh. Prvi, v katerega je Gradnik astrell, je bil mrtev;

kroglica ga je zadebla v srce. Druga dva pa sta bila težko ranjena.

"Hm... močen je fant, kakor hajduk!" je dejal ranocelnik, ki je izvrnil svoje delo.

Tačas so vojaki udrli v klet, kateri jim je pokazal Klepec, in začeli točiti v piti Grozdovo vino. Hlapci in dekle so bili prestrašeni zbežali in Hrvati so stikali, ne da bi se jim kdo v bran postavil, po shrambah in sobah in vse preiskali. Zaman jih je izkušal ukrotiti mlad častnik, ki jim je zapovedoval. S prešernimi očmi so sledili vanj tisti, ki so bili nekoliko pijani, sa se celo na glas smejali, kakor bi mu hotel reči: "Kaj hočeš, mladi baronček iz Slavonije, ki ti komaj prvi mah poganja, nam, ki smo že stari vojaki!"

Nato je bilo niti treba hoditi v vas in se podajat v nevarnost. Vse, kar sem hotel, sem izvedel od par Solkanec, ki so kosili na travniku ob cesti pod Štore Goro. Pravili so mi, da je v vasi že teden dan krog dvesto Hrvatov, ki so postili priprav, ker je bil hlapec Luka gnal Gradnikovega vračenja na vodo, da ga potem osredia in pravili na odhod.

"No, Ivan, sedaj se lahko kaj pomenva. Kako si opravil v Solkanu?" so dejali oče Grozd in sedli k mizi, kjer sta sedela Anica in Gradnik.

"Dobro..." je odgovoril Gradnik.

"Ni mi bilo niti treba hoditi v vas in se podajat v nevarnost. Vse, kar sem hotel, sem izvedel od par Solkanec,

ki so kosili na travniku ob cesti pod Štore Goro. Pravili so mi, da je v vasi že teden dan krog dvesto Hrvatov,

ki so postili priprav, ker je bil hlapec Luka gnal Gradnikovega vračenja na vodo, da ga potem osredia in pravili na odhod.

"Ah, razumem!" je odvrmil grof.

"Sedaj pojdem sam k deželnemu glavarju, da ga naprosim, naj pošlje Hrvate še danes krotiti te kmečke moje. Ti pa idi kam pit in jest; ko edejo Hrvati, jih bo pa pot kazali.

Na bokal vina in kos mesa!"

Stani! mu je v roko par ekinov.

"Hvala, milostljivi gospod! Bog vam povrni!" se je zahvaljeval Klepec.

"Ah, hvala! Popoldne se pa zopet ogledam, da boš vedel, kdaj odričeš s Hrvatih!" je dejal grof in mu obrnil bokal.

"Klepcer pa je stisnil klobuk in Južno groše trčno v roki in stopal s trdimi, nerodnimi koraki po stopnji, takrat.

"Klepcer pa je stisnil klobuk in Južno groše trčno v roki in stopal s trdimi, nerodnimi koraki po stopnji, takrat.

"Juhej! Vsa Gorice bo danes močja!" je zavrsikal, ker je zajahal korno in se obrnil proti Trti.

Tam je bil poldne. Nato je šel k grodu, kjer mu je povedal služabnik v njegovem imenu, da odide prvi oddelek Hrvatov, ki so bili v Solkanu ustavljani že teden dni, pozno popoldne na Tolminsko.

Nato je jahan Klepec v Solkan, kjer je vojaki pil in vadljiv pri Krivi vrbi do solnčnega zahoda.

Ko je bil žep prazen in glava in jih je tolko sreča, ko je slišala, da pojede Ivan zopet v boj. Šele po dolgem času je dejala: "Kaj pa bo, ve se te daj moja sanje urešnicijo?"

"Ne bo se, Anica! To bo zadnjkrat, da se zgrabiš. Upam, da se vse srečno izteče... Če bi se mi pa kaj pripretil, — ne žaluje za menoj, spominjate se me in izmolite včasih kak očenš zame... Pa mater kaj tolataže; vedno pravi, da bi tebe, Anica, žuda kmalu videla. Tolikokrat sem te žel povabiti z očetom k nam — pa kaj, ko so ti nemirni časi, in ni bilo še prilike! Če se sedaj vse srečno izteče, potem bo vse bolje!"

Zunaj se je slišalo peketanje, hlapci je pripeljal Ivanovega konja spet nazaj in ga gnal v hlev, da ga osredia.

Tisti večer je sedel Gradnik s svojo zaročenko v mal obliki, v kateri je prebil že toliko srečnih ur z njo, in se pogovarjal o tem in onem.

Nil je židane volje, ker se mu je vse iztekel po sreči in je v Hrvatih vse statično izgadel v Solkanu, kar kar je živel.

Motno je svetila lešerba, da je bila očena, svetoba le malo močnejša kak kar lampion, ki je v dveh svetilih pravilen stilski skozi okene in risala na podu par podlogastih četverokotnih krov.

Ivan je zadnjekrat pripel za bokal, ki je bil pred njim na mizi, pokušal vini in vseži zrati Anici v obraz, ki mu je nedača nasproti.

"Vidja, Anica, ves tvoj strah je bil

časman! Sanje nje ne pomenijo in sreča je tisti, ki jim ne veruje in hodi svoje poti, kakor mu sreča ukazuje!

Sedaj tudi ti ne boš več verovala srečam, Rajheda!"

"Ne vem... Vzasih se izpolnjuje ponosno in izpihl vino iz bokala do vendar... Ko je mati umrla, sem dva.

V uri na steni so zdrknila kolesca, počasi in razločno je odbito deset. "Čudno, da ni se Jeramit! Dogovorila sva se davi v Kanalu, da se snideva nočjo tu, pa ni o njem ne duha ne slaha!" je dejal Gradnik in vstal.

Zunaj na cesti so se zasišali korki.

"Nemara sedaj gre!" je dejala Anica, vstala, šla k oknu in pogledala ven.

A kakor bi jo kdo sunil z močno roko, je odskočila od okna in zakrila: "Jezus, Marija!"

Gradnik in Grozd sta planila k njej.

"Kaj je?"

"Ivan, beži!" je jeknila in kazala z drhteca roko skozi okno, kjer je bil travnikov izginil tuj. Od suda in jeze spadni obraz, ki ga je bila Anica zavila, ko je pogledala na cesto. Bil je mladi Klepec, ki se mu je zdelo, da je Ivan pri Grozdu, in je pripeljal pred drugimi s seboj gručo Hrvatov, da ga ujemajo.

"Kaj pa je, za božjo voljo?" vpraševal je Grozd, ki ni nicesar videl.

"Ivan, beži, da te ne ujamajo!" je drhtete od strahu govorila Anica.

Gradnik je pograbil muško, ki je bil v kotu, in skočil proti vratom.

A bilo je prepozno. Preden je prišel k njiju, so se odpria v polutemi se je pokazal visok Hrvat z golim mečem v roki na pragu.

Rešitve ni bilo več. Okna na cesto so bila zamrežena z debelimi železimi palicami, na vratih in v veži so bili Hrvati.

"Zhgom, Anica!" je zaklical Ivan in poštel muško proti vratom. Počelo je, Hrvat se je zgrudil na tla, Gradnik pa je planil čeznjen skozi dim v veži.

Vojaki so se vrgli od vseh strani. Gradnik si je z mušketinim kopito delal pot med njimi na prostoto. Dva sta se že zgrudila z zdrobljeno čepinjo na tla, še par korakov je bilo do izhoda na cesto, tedaj pa ga je zadel na glavo močan udarec s sabljo in padel je ves s krvjo oblit na tla.

Vojaki so skočili nad njega in mu zvezali roke in noge.

Prizgali so par bakelj in star Hrvat, ki je bil ranocelnik, je pregledal Gradnikovo rano.

"Ne ho hudega!" je dejal, ga dal položiti na klop in mu obvezal glavo.

Nato je pregledal druge tri Hrvate,

ki so ležali na tleh. Prvi, v katerega je Gradnik astrell, je bil mrtev;

kroglica ga je zadebla v srce. Druga dva pa sta bila težko ranjena.

"Hm... močen je fant, kakor hajduk!" je dejal ranocelnik, ki je izvrnil svoje delo.

Tačas so vojaki udrli v klet, kateri jim je pokazal Klepec, in začeli točiti v piti Grozdovo vino. Hlapci in dekle so bili prestrašeni zbežali in Hrvati so stikali, ne da bi se jim kdo v bran postavil, po shrambah in sobah in vse preiskali. Zaman jih je izkušal ukrotiti mlad častnik, ki jim je zapovedoval. S prešernimi očmi so sledili vanj tisti, ki so bili nekoliko pijani, sa se celo na glas smejali, kakor bi mu hotel reči: "Kaj hočeš, mladi baronček iz Slavonije, ki ti komaj prvi mah poganja, nam, ki smo že stari vojaki!"

Nato je bilo niti treba hoditi v vas in se podajat v nevarnost. Vse, kar sem hotel, sem izvedel od par Solkanec,

ki so kosili na travniku ob cesti pod Štore Goro. Pravili so mi, da je v vasi že teden dan krog dvesto Hrvatov,

ki so postili priprav, ker je bil hlapec Luka gnal Gradnikovega vračenja na vodo, da ga potem osredia in pravili na odhod.

"Ah, razumem!" je odvrmil grof.

"Sedaj pojdem sam k deželnemu glavarju, da ga naprosim, naj pošlje Hrvate še danes krotiti te kmečke moje. Ti pa idi kam pit in jest; ko edejo Hrvati, jih bo pa pot kazali.

Na bokal vina in kos mesa!"

Stani! mu je v roko par ekinov.

"Hvala, milostljivi gospod! Bog vam povrni!" se je zahvaljeval Klepec.

"Ah, hvala! Popoldne se pa zopet ogledam, da boš vedel, kdaj odričeš s Hrvatih!" je dejal grof in mu obrnil bokal.

"Klepcer pa je stisnil klobuk in Južno groše trčno v roki in stopal s trdimi, nerodnimi koraki po stopnji, takrat.

"Juhej! Vsa Gorice bo danes močja!" je zavrsikal, ker je zajahal korno in se obrnil proti Trti.

Tam je bil poldne. Nato je šel k grodu, kjer mu je povedal služabnik v njegovem imenu, da odide prvi oddelek Hrvatov, ki so bili v Solkanu ustavljani že teden dni, pozno popoldne na Tolminsko.

Nato je jahan Klepec v Solkan, kjer je vojaki pil in vadljiv pri Krivi vrbi do solnčnega zahoda.

Ko je bil žep prazen in glava in jih je tolko sreča, ko je slišala, da pojede Ivan zopet v boj. Šele po dolgem času je dejala: "Kaj pa bo, ve se te daj moja sanje urešnicijo?"

"Ne bo se, Anica! To bo zadnjkrat, da se zgrabiš. Upam, da se vse srečno izteče... Če bi se mi pa kaj pripretil, — ne žaluje za menoj, spominjate se me in izmolite včasih kak očenš zame... Pa mater kaj tolataže; vedno pravi, da bi tebe, Anica, žuda kmalu videla. Tolikokrat sem te žel povabiti z očetom k nam — pa kaj, ko so ti nemirni časi, in ni bilo še prilike! Če se sedaj vse srečno izteče, potem bo vse bolje!"

Zunaj se je slišalo peketanje, hlapci je pripeljal Ivanovega konja spet nazaj in ga gnal v hlev, da ga osredia.

Tisti večer je sedel Gradnik s svojo zaročenko v mal obliki, v kateri je prebil že toliko srečnih ur z njo, in se pogovarjal o tem in onem.

Nil je židane volje, ker se mu je vse iztekel po sreči in je v Hrvatih vse statično izgadel v Solkanu, kar kar je živel.